

Newsletter ERI Lectura

2º semestre 2021/22

Febrer – Juliol 2022

En primer lloc, volem agrair al professor Ladislao Salmerón la seua tasca de coordinació de l'ERI Lectura durant els últims anys. Ha bregat amb situacions complexes, inclòs un confinament per pandèmia i ha aconseguit mantindre i millorar la producció, difusió i activitats de l'ERI.

Gràcies, Lalo, per tot el treball i l'esforç que hi has dedicat. Igualment, donar la benvinguda a Marta Vergara que des de març s'ha fet càrrec de la coordinació de l'ERI-Lectura. Gràcies per fer-te'n càrrec i desitjar-te el millor per a aquests anys.

Aprofitem aquestes línies per a felicitar a Sarvenaz Changizi (Becaria predoctoral del programa Grisolia de la Generalitat Valenciana), que es va incorporar al grup READit de l'ERI Lectura al començament d'any; a la nostra companya María Fernández per la seua tesi doctoral internacional "How Literacy Shapes Orthographic Processing" defensada al juny, així com pel premi Beques SEPEX a la Difusió de Treballs de recerca atorgat en el congrés APPE-SEPEX celebrat a Faro el maig passat; al nostre company Pablo Delgado Herrera per l'obtenció del Premi extraordinari de Doctorat per la seua Tesi *Within the IBM galaxy: exploring differences in en línea processes and comprehension outcomes between reading on screen and reading on paper*, i a Lúdia Altamura per la concessió d'una beca FPI a càrrec del projecte "Lectura en pantalla a les aules de primària i secundària: Estudis multimètode". Done'm la benvinguda a Aranzazu Snaz-Tejeda qui, gràcies a la beca Margarita Salas, s'ha incorporat a l'ERI-Lectura per desenvolupar-ne la seua investigació durant els propers 3 anys.

Organització o participació en activitats científiques

Al llarg d'aquest semestre diversos membres de l'ERI han participat, tant com organitzadors com ponents, en diferents activitats de difusió científica. Al febrer Gemma Lluch i Tomás Saorín van participar en el «[Café digital #6 Recomendación y conversación lectora en la red](#)» de les Jornades ANABAD Leyendo la lectura: recomendación lectora en bibliotecas (Universidad de Murcia).

Marta Vergara va impartir la xarrada titulada "Anàlisi de respostes cerebrals (electroencefalogràfics) en la investigació educativa: neurociència, psicologia i millora del procés ensenyament-aprenentatge" en el Departament de Didàctica de les Ciències Experimentals, Facultat d'Educació de la ULL.

Inmaculada Fajardo va realitzar una presentació en línia organitzada pel Laboratori de Diversidad, Cognición y Lenguaje (Labdicole) de la Universitat de Sevilla sobre el "Efecte de la màscara a la percepció de la parla i l'exploració de la cara del

parlant”. La mateixa autora va participar en les Jornades anuals de l'Associació d'Implantats Coclears de la Comunitat Valenciana, amb la xarrada titulada “Què ens diu la investigació?

Avanços i resultats en la compressió de llenguatge escrit en persones amb pèrdua auditiva”. En maig, juntament amb la Federación de Asociaciones de Implantados Cocleares de España i l'Associació Implantats Coclears de la Comunitat Valenciana (AICCV), Inmaculada Fajardo i

Vicenta Àvila van organitzar la xarrada presencial titulada “Docència i Implant Coclear - Estudi d'Assetjament Escolar en Implantats Coclears” impartida per Laia Zamora Amat (Federació) i Javier Granero Fuertes (Associació) en la Facultat de Psicologia. També al maig I. Fajardo va organitzar el Workshop on "Open Science and Preregistration in Psychology" impartit per Lisa Spitzer del Leibniz Institute for Psychology (ZPID) d'Alemanya. En abril, Ruth Villalón va presentar el treball “Enseñar y aprender a elaborar síntesis argumentativas a partir de fuentes en Secundaria y Universidad: factores que intervienen, análisis de componentes instruccionales e implicaciones para la formación/asesoramiento a docentes” en les [III Jornadas de Investigación en Psicología de la UAM](#).

També al mes de maig el professor Ladislao Salmerón va realitzar una ponència titulada “Canvis generacionals i del desenvolupament en la lectura i la comprensió digital” en el marc de les [V Jornadas de Investigación del Centro de Investigación Mente, Cerebro y Comportamiento \(CIMCYC\)](#) de la Universidad de Granada (UGR).

Així mateix, el professor Manuel Perea va impartir la ponència convidada “Synonyms and Homographs in the Bilingual Brain” en les jornades [Language, Culture and Acculturation](#) celebrades en la universitat de Nebrija.

Durant aquest semestre han sigut diverses les contribucions dels nostres membres en diverses trobades científiques. Ruth Villalón ha participat en el *X Congreso Internacional Multidisciplinario de Investigación Educativa* amb el treball “Contradicciones entre Profesorado y Estudiantes sobre las Prácticas de Escritura Académica en Modalidad a Distancia”.

Destacar, així mateix, l'alta participació dels nostres membres en importants congressos de l'àmbit educatiu en general i de la lectura en particular. Començant pels meetings dels diferents SIGs de la EARLI, Ruth Villalón ha presentat un pòster i ha participat en una taula redona en el

SIG Writing Conference celebrat entre el 20-22 juny. D'altra banda, Nadina Gómez Merino va participar en l'organització del simposi titulat “Implementing digital tools to support learning across different population”. A més, destacar que Nadina s'ha incorporat com a part del comitè científic de la pròxima conferència EARLI SIG15 [“A village to teach a child. The influence of contextual factors on learning and development”](#) que tindrà lloc a Ghent el 22 i 23 de setembre de 2022.

Scientific committee

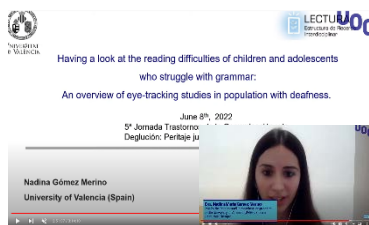
consists of the organising committee and,
(in alphabetical order)

- Pirjo Aunio, University of Helsinki
- Jannis Bosch, University of Potsdam
- Annemie Desoete, Ghent University
- Nadina Gomez Merino, University of Valencia
- Johan Korhonen, Abo Akademi University
- Erica Ranzato, University College London
- Kati Sormunen, University of Helsinki
- Nadine Spörer, University of Potsdam
- Jo Van Herwegen, University College London
- Carmen Zurbriggen, University of Luxembourg

Els membres de la ERI Lectura han participat també en el [32 Congrés de la Societat del Textu y el Discursu \(ST&D\)](#). Marian Serrano-Mendizábal, Ruth Villalón, M. Ángeles Melero y Belén Izquierdo han presentat el treball "Improving deep reading comprehension through an intelligent tutoring system: does the role of strategy instruction matter?". Noemi Skrobiszewska, Marian Serrano-Mendizábal y Eduardo Vidal-Abarca, junt a Paul van den Broek, presentaren el treball "Coherence building processes while answering low and high-level questions from expository texts". Raquel Cerdán, Fatima Rahim i Ignacio Mañez, juntament amb Jason Braas, presentaren el treball "Integrating information from multiple documents in primary school: An exploratory study".

Lidia Altamura y Ladislao Salmerón, amb Yvonne Kammerer han presentat l'estudi "Instant messaging multitasking while reading: a pilot eye-tracking study".

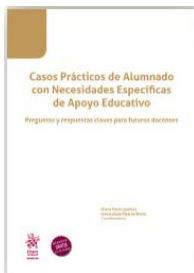
El mes de juny Nadina Gómez també va participar com a ponent en les [5ª Jornadas de Trastornos de la Comunicación y la deglución de la UOC](#) parlant sobre els resultats de dos dels estudis de la seua tesi centrada en l'estudi mitjançant eye-tracking del maneig de les claus sintàctiques per part d'alumnat amb sordesa. La xarrada es va titular "Having a look at the reading difficulties of children and adolescents who struggle with grammar: An overview of eye-tracking studies in population with deafness". I en el mes de juliol Lidia Altamura, Laura Gil, Amelia Mañá, Ladislao Salmerón i Cristina Vargas, juntament amb Sandra Montagud, Mari Carmen Blanco y Mario Romero presentaren sengles pòsters en el [XVII Congreso de Metodología de las Ciencias Sociales y de la Salud \(AEMCCO\)](#) organizado por la Universidad de Zaragoza i celebrat a Terol. Finalment, l'ERI Lectura va comptar amb la participació de nombrosos investigadors en el congrés de la Societat Espanyola de Psicologia Experimental (APPE-SEPEX), celebrat a Faro el maig passat, incloent entre altres als companys Manuel Perea, Marta Vergara, María Fernández i Javier Roca.

Per a l'estiu, esperem assistir a altres conferències, entre elles la *Eye Conference of Eye Movements* (Leicester, RU), *23rd meeting of the European Society for Cognitive Psychology* (Porto, Portugal) i *European Association for Learning and Instruction (SIG-2)* (Kiel, Alemanya).

Projectes concedits

En aquesta secció destacar el Registre de propietat intel·lectual del Programa de formació en lectura crítica en internet (LECRIT) els autors del qual són Vicenta Àvila Clemente Inmaculada Fajardo Bravo, Pablo Delgado Herrera i Ladislao Salmerón González (número de registre: UV-MET-202183R).

A més, diversos membres de la ERI (Vicenta Ávila, Inmaculada Fajardo, Antonio Ferrer, Laura Gil, Nadina Gómez-Merino, Amelia Mañá, Javier Roca i Cristina Vargas), coordinats per Inmaculada Fajardo, han elaborat un manual amb l'Editorial Tirant lo Blanc: *Casos Pràctics d'Alumnat amb Necessitats Específiques de Suport Educatiu. Preguntes i respostes claus per a futurs docents*.

Activitats

Dins del marc de les Xarrades ERI, s'han realitzat les següents: Tomás Saorín (Facultad de Comunicación y Documentación) de la Universidad de Murcia, ens va parlar de “Big data de universos de ficción literaria: datos y anotación colaborativa para el descubrimiento de lecturas”. Posteriorment, M. Ángeles Melero (Universitat de Cantàbria) va impartir la xarrada titulada “Lectura-orientada-a-metas con textos múltiples en Educación Primaria. Evaluación de la capacidad del alumnado para buscar e integrar información relevante”. Al mes de juny l'estudiant de doctorat de la Universidad de Toulouse Jean-Jaurès, Cheyenne Dosso, va fer una xarrada sobre “Compensación de exploración-explotación en la búsqueda web: efectos del contexto de búsqueda y conocimiento previo del dominio”.

Finalment, les xarrades ERI del curs 21/22 les va tancar Marian Serrano Mendizábal junt amb Ruth Villalón, M. Ángeles Melero y Belén Izquierdo amb la presentació “Mejorar la comprensión a través de la tecnología: el papel de la enseñanza de estrategias”. Destaquem l'organització de l'exposició “25 años del implante coclear en España” que exhibia la història, el camí i els assoliments del col·lectiu d'usuaris d'implant coclear. En la Facultat de Psicologia aquesta exposició va estar coordinada per Antonio Ferrer, Vicenta Ávila i Inmaculada Fajardo, qui, a més, es va encarregar de l'exposició en la Facultat de Magisteri.

Formació

De nou, en el marc dels cursos del CEFIRE, s'han repetit les 2a edicions dels cursos "L'avaluació de la competència lectora", encarregat pel CEFIRE de Plurilingüisme i impartit per Marian Serrano-Mendizábal, Nadina Gómez Merino i Alba Rubio i dels cursos de l'itinerari DUA del CEFIRE d'Inclusiva “DUA-A: El paper de l'atenció i la memòria en l'aprenentatge. Claus per a la seua optimització a l'aula”, elaborat per Pablo Delgado, Ignacio Máñez i Alba Rubio i “DUA-A: Lectura inclusiva” impartit per Inmaculada Fajardo, Vicenta Ávila. Igualment, Gemma Lluch ha realitzat la formació de post-grau titulada «Dret a la literatura i polítiques públiques en la formació de lectors» per al Diplomat Conversar amb xiquets i joves en formació i

acompanyament entorn a la lectura de la Universitat Nacional Autònoma de Mèxic i el seminari

internacional d'estratègies de la promoció lectora a Iberoamèrica (OEI l'Equador) «Promoció de la lectura i formació docent». També, Marian Serrano-Mendizábal, amb Pilar Pérez Esteve, ha impartit un curs titulat "[Comprender para aprender, comprender para incluir: competencia lingüística y comunicativa](#)"

Consejería lectura y comunicación lingüística

al claustre de professors del Col·legi Sant Pelayo, a Ermua (Biscaia).

Finalment, Ricardo García Pérez va oferir 12 hores de formació al professorat del CEIPSO Sant Sebastià (El Boalo, Madrid) i va supervisar 25 sessions mensuals de comprensió lectora durant 4 mesos dins del marc d'un projecte PROA+ (finançat pel Ministeri d'Educació i Formació Professional) l'objectiu de la qual era promoure la comprensió lectora a les aules d'infantil, primària i secundària.

Professors visitants i estades

Durant aquest semestre hem comptat amb les visites de diversos professors convidats pel grup READit, amb els quals estem col·laborant en diversos projectes: Andras Benyhe (Szeged University, febrer), Pablo Gomez (Califòrnia State University; maig-juliol), Bernhard Angele (Bournemouth University; juny-juliol) i Ana Baciero (Bournemouth University; juny-juliol).

Així mateix, han estat d'estada els investigadors de la ERI Lectura Ignacio Máñez (Universitat de Deusto, maig-setembre), Ladislao Salmerón (Oxford university, juliol) i Marta Vergara (Universitat de la Llacuna).

Comunicació

Entrevista a Ladislao Salmerón en la cadena SER sobre la comprensió en paper i dispositius digitals, el 12 de juny 22.

<https://cadenaser.com/nacional/2022/06/12/nuestro-cerebro-retiene-mejor-lo-que-leemos-en-papel-antes-que-lo-digital-cadena-ser/>

Marian Serrano-Mendizábal ha sigut entrevistada el 19 de juliol en el programa *Pròxima parada* de la ràdio de À punt, sobre la importància de la competència lectora i sobre el treball en la universitat.

https://www.apuntmedia.es/programes/proxima-parada/complets/19-07-2022-proxima-parada-segona-hora_135_1531825.html

